

REJONY
WILEŃSKI I TROCKI

ZAMKI I
WZGÓRZA ZAMKOWE

ZAMEK NA WYSPIE W TROKACH

GPS: 54°39'7"N 24°56'0"E

Adres: ul. Karaimų 43C (jezioro Galwe, wyspa zamkowa), Troki, gmina Trakai, powiat trocki

OPIS

Zamek na wyspie w Trokach, często nazywany skarbem architektury obronnej średniowiecza lub „koroną jeziora Galwe”, był jedynym zamkiem wodnym we wschodniej Europie. Obecnie oferuje turystom splendor historii państwa litewskiego oraz wiele ciekawych wydarzeń kulturalnych.

Zamek w Starych Trokach, zamek na półwyspie w Nowych Trokach i zamek na wyspie stanowią wizytówkę regionu, bo w powstającym państwie Troki były jednym z najważniejszych centrów politycznych i wojskowych. Zamek, który został zbudowany na początku XV wieku na jednej z wysp na jeziorze Galwe, jest położony w bardzo strategicznym, otoczonym dookoła wodą, miejscu. Co ciekawe, podczas budowy zamku, poziom wód w jeziorze był ponad 2 metry wyższy niż dzisiaj, a obecnie jedna wyspa w przeszłości była grupą trzech wysepek.

Prace budowlane rozpoczęto za czasów wielkiego księcia litewskiego Kiejstuta, a ukończył je syn Witold, który zmodyfikował oryginalny projekt, wzmacniając go i modernizując. W ten sposób powstał nowy gotycki zamek murowany, który łączył funkcje obronne i rezydencyjne. Witold Wielki w 1409 roku przeniósł tutaj stolicę kraju. W zamku przechowywano Metrykę Litewską oraz skarb państwa. Witold zmarł 27 października 1430 roku. Wszyscy książęta Wielkiego Księstwa Litewskiego urzędowali na tym zamku

na wyspie. Dopiero Zygmunt August zerwał z tą tradycją i przeniósł się do zamku w Wilnie u stóp Góry Giedymina.

W 1951 roku rozpoczęto archeologiczne prace badawcze na szerokiej skale, a w 1962 roku w odnowionym zamku urządzono Muzeum Historyczne w Trokach. Zwiedzający mogą pospacerować po zamku i obejrzeć jego surowy wystrój wnętrz oraz mnóstwo ciekawych eksponatów. W innej części zamku, zwanej kazamatami – jest to rodzaj fortyfikacji chroniącej przed ogniem artyleryjskim – otwarto 16 dodatkowych sal wystawowych. W salach po kazamatach na zwiedzających czeka wiele kolekcji sztuki użytkowej: fajki, zegary, meble, porcelanę oraz wyroby szklane i z kości. Wśród nich znajduje się dużo monet, medali, pradawnych map, trofeów myśliwskich i wiele innych ciekawostek z czasów średniowiecza. Co ciekawe, obecnie w magazynach muzealnych zgromadzono prawie 400 tysięcy eksponatów!

Oprócz wystaw stałych, na dziedzińcu i korytarzach zamku zawsze odbywają się jakieś wystawy, konferencje, festiwale muzyczne i spektakle. Jak za dawnych, dobrych czasów, na zamek na wyspie przybywają dystyngowani goście z zagranicy: królowie, prezydenci, ministrowie i ambasadorzy.

PROGRAMY EDUKACYJNE

Na terenie zamku na wyspie w specjalnej salce pokazowej urządzonej w wieży obronnej zamku organizowane są różnorodne zajęcia praktyczne i teoretyczne dla dzieci i dorosłych. Udział w zajęciach umożliwia zapoznanie się z bliska z konkretnym tematem. Zainteresowane osoby mogą dowiedzieć się więcej o średniowiecznej sztuce rycerskiej, inkwizycji, sprzęcie wojskowym, tajemnicach zwycięstw wojskowych, architekturze gotyckiej, czy niuansach heraldyki. Jezioro Galwe, które otacza zamek na wyspie, w swoim obrębie ma ponad 20 wysp! Uczestnicy zajęć edukacyjnych poznają też ciekawe o jeziorze, i wyspach, jak również związane z nim legendy.

ŚWIĘTO WITOLDA WIELKIEGO

Wielki Książę Litewski Witold to, bez wątpienia, jeden z najbardziej znanych i zasłużonych ikon państwowych. Jego chlubne zwycięstwo w bitwie pod Grunwaldem, rozszerzenie terytorium Wielkiego Księstwa od Bałtyku do Morza Czarnego i inne ważne osiągnięcia wpisały go w poczet najwybitniejszych postaci w historii państwa litewskiego. Co roku 27 października – w rocznicę śmierci Witolda – na zamku organizowane są wieczory historyczne ku jego czci.

DNI RZEMIOSŁA STARODAWNEGO

Przez kilka dni każdego sierpnia na zamku odbywa się impreza, która przenosi uczestników w czasy średniowiecza i prezentuje pradawne rzemiosła. Festiwal wspomina jeden z pierwszych przywilejów, który został nadany przez księcia Aleksandra pierwszemu cechowi rzemieślników złotników w Wilnie w 1495 roku. Mistrzowie jubilerzy prezentują swoje subtelne wyroby, które w tamtych czasach nosiły dworzanki i mężni rycerze. Podczas festiwalu demonstrowane są także inne rzemiosła: rzeźba w drewnie, introligatorstwo, kowalstwo, wytwarzanie archaicznych przyrządów do łowienia ryb i nie tylko. Ponadto, każdy może sam nauczyć się np. jak z kawałka szkła zrobić koralik, ubić masło, wycisnąć ser, czy odlać miodzadz.

W OKOLICY:

WWW.TRAKAIMUZIEJUS.LT

ZAMEK NA PÓŁWYSPIE W TROKACH

GPS: 54°38'44"N 24°56'10"E

Adres: ul. Kęstučio 4, Troki, gmina Trokai, powiat trocki

OPIS

Nieprzeciętnie piękne, usiane jeziorami, ziemie trockie od dawna rozslawiają trzy zamki. Pierwszy, zamek w Starych Trokach, zbudowany przez księcia Giedymina, będący rodzinnym gniazdem Witolda Wielkiego, znajduje się około 4 km na południe od starego miasta w Trokach. Drugi, zamek na wyspie w Nowych Trokach, to arcydzieło architektury obronnej Wielkiego Księstwa Litewskiego z XV wieku! Zamek na półwyspie w Trokach był jednym z największych i najważniejszych zamków obronnych i stanowi świadectwo siły wojskowej i gospodarczej ówczesnego Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Zamek na półwyspie swoim rozmachem przewyższał zamek na wyspie i był największym zamkiem typu kasztelowego (zamkniętego) na Litwie w XV wieku. Zamki tego typu najczęściej budowano na terenach podmokłych lub trudno dostępnych. W przypadku takiego typu zamku, dziedziniec jest ogrodzony ścianami zamkowymi z otworami strzelniczymi, wieżyczkami i bramą. Zbiorniki wodne, ostre zbocza, głębokie fosy i wysokie nasypy tworzyły poważne przeszkody dla wrogich wojsk i chroniły zamek przed zdobyciem. Z biegiem czasu, przeznaczenie zamku na półwyspie zmieniło się. Kiedyś była to rezydencja obronna o szczególnym znaczeniu dla Wielkich Książąt Litewskich i ich

synów. Później zamek został przekształcony w więzienie dla spiskowców przeciw państwu z wyższych sfer, a pod koniec XVII wieku urządzono w nim klasztor Dominikanów. Za czasów cara mieściła się tu policja i sąd. Podczas II wojny światowej na zamku działało więzienie Gestapo, a po wojnie – więzienie KGB. Obecnie zamek na półwyspie został odnowiony i przystosowany do ruchu turystycznego. W 2005 roku otwarto na zamku wystawę sztuki sakralnej, na której można obejrzeć ponad 200 wyjątkowych eksponatów z życia kościoła.

Istnieje niewiele źródeł pisanych na temat zamku na półwyspie w Trokach. Wiadomo, że stał on tutaj już pod koniec XIV wieku. Nazywano go także Zamkiem Dużym. Otoczony jeziorami Galwe i Łuka (albo Bernardynów), był częścią kompleksu obronnego Trok i Wilna. W XV wieku jego znaczenie zaczęło maleć. Ziemie zamkowe rozdzielono między możnych.

Góra Ofiarna to najwyższy punkt na półwyspie, jedno z tysięcy wzgórz zamkowych na Litwie. Z góry wysokiej na 17 metrów, porośniętej lasami liściastymi, otwiera się wspaniały widok na jeziora otaczające półwysp i gotycki zamek z czerwonej cegły na wyspie. Według jednej z legend, nazwa wzgórza pochodzi od pogańskich rytuałów, które się na nim kiedyś odbywały.

CZASY ŚREDNIOWIECZA POWRACAJĄ

Co roku w połowie czerwca przez stare miasto w Trokach maszeruje pochód w kierunku zamku na półwyspie. U podnóża wzgórza ofiarnego swoje wytwory rękodziela prezentują różni rzemieślnicy (szewcy, jubilerzy, kaletnicy, rzeźbiarze, garncarze), przybywają tu kupcy, rycerze, wykonawcy artystyczni i uliczni oraz rzesze widzów. Rozbrzmiewają dźwięki starodawnej muzyki i kowalskich młotów, odbywają się pokazy tańców i sztuk walki, a w powietrzu unoszą się zapachy egzotycznej kuchni. Wszystko to tworzy zaczarowaną atmosferę średniowiecznego zamku i miasta. Główny akcent festiwalu to pokazowe walki rycerskie. Organizowane są turnieje walk zespołowych i międzynarodowe zawody strzelania z łuku. Odważniejsi goście festiwalu mogą sprawdzić swoją celność, rzucając siekierą do celu lub strzelając z kuszy czy łuku. Wieczorem odbywa się wyjątkowy pokaz strzelania płonącymi strzałami!

EKSPOZYCJA SZTUKI SAKRALNEJ

Pierwsi bracia Dominikanie przybyli do Trok w XVII w. Gdy otrzymali ziemie na terenie zamku na półwyspie, zaczęli budowę klasycystycznego trójnawowego kościoła z dwiema wieżami. Niestety, budowy nie ukończyli. Dużo później, gdy przeorem klasztoru został doktor nauk teologicznych Ludwik Głowicki, przebudowano nawy kościoła. W 1822 roku kaplica została poświęcona i nadano jej wezwanie św. Michała Archanioła. Po upływie roku otwarto klasztor z 11 celami, zakrystią, jadalnią i kuchnią. Przy klasztorze działała szkoła. W kaplicy od 2012 roku na zwiedzających czeka wystawa sztuki sakralnej: sprzęty liturgiczne, stroje liturgiczne i XVIII-wieczne dzwony kościelne. Na wystawie nie brakuje dzieł sztuk plastycznych. Wśród licznych obrazów i rzeźb świętych można obejrzeć portret Witolda Wielkiego.

W OKOLICY:

WWW.TRAKAIMUZJUS.LT

WZGÓRZE ZAMKOWE I TRAKT WITOLDA W STARYCH TROKACH

GPS: 54°36'20"N 24°59'05"E

Adres: ul. Pilies 1, wieś Senieji Trakai, gmina Senieji Trakai, powiat trocki

OPIS

Pewnego razu wielki książę litewski, Giedymin, zamieszkujący pierwszą stolicę Litwy – Kiernów, postanowił wyjechać na polowanie do puszczy zalegającej na drugim brzegu rzeki Wilii. Podczas polowania, wśród dębów, dostrzegł okazałe wzgórze wystające ponad szczyty drzew. Książę zachwyił się odkrytym miejscem i postanowił wybudować na nim zamek. Obok zaczęto budować miasto, dzisiaj zwane Starymi Trokami. W 1316 roku Stare Troki zostały stolicą państwa na 7 lat. Po tym, jak książę Giedymin miał proroczy sen o żelaznym wilku, który nakazał mu przeniesienie stolicy do Wilna, Stare Troki zostały stolicą Księstwa Trockiego i gminy żmudzkiej. Warto zaznaczyć, że nazwa Troki pochodzi od słowa *trakas*, które oznacza „podwyższenie w lesie”. Stara puszcza i las zostały wycięte, ale pamięć o nich przetrwała w nazwie. Według archeologów, ludzie zamieszkują te okolice od niepamiętnych czasów. Istnieją dowody na to, że już w I tysiącleciu przed n.e. obok jeziora istniało duże osiedle, dzisiaj pokryte bagnem. Przeprowadzając wykopy, natrafiono na ciekawe znaleziska z różnych epok: kości zwierzęce, noże, klucze, grotty od strzał do kuszy, czy nożyczki do manikiuru. Zamek w Starych Trokach to jeden z najstarszych zamków murowanych na Litwie – został zbudowany w niezwykle strategicznym miejscu. Ze

wszystkich stron otacza go szeroka na 35-40 metrów i głęboka na 8 metrów fosa oraz chronią go zbudowane z kamieni polnych ściany o wysokości 10 metrów. Do zamku, który był zamkiem typu kasztelowego (zamkniętego), można było dostać się tylko łodziami. Później wykonano prowadzący na zamek most zwodzony. Według kronik, około 1350 roku w rodzinie księcia trockiego Kiejstuta i jego żony – kapłanki Biruty – na świat przyszła jedna z najważniejszych postaci w historii Litwy. Po dziś dzień okres panowania księcia Witolda Wielkiego uważa się za czas chwały państwa litewskiego, którego tereny sięgały od Morza Bałtyckiego do Morza Czarnego! Podczas walk z Zakonem Krzyżackim zamek w Starych Trokach był wielokrotnie atakowany i niszczony. Brzemienny w skutkach okazał się 1391 rok, gdy podczas kolejnego oblężenia przez Krzyżaków został on poważnie uszkodzony i więcej go nie odbudowywano. Po przeprowadzce do Nowych Trok, około 1410 roku, Witold Wielki przekazał rodzinny zamek pod opiekę zakonu Benedyktynów sprowadzonych z Tyńca (okolice Krakowa). Władca wybudował drewniany kościół i wyznaczył zakonnikom dziesiątą część ziem zamkowych oraz dwa jeziora. Klasztor rozwijał się do połowy XIX wieku, kiedy to został zamknięty przez administrację Cesarstwa Rosji.

TRAKT WITOLDA WIELKIEGO

Wspominając 570. rocznicę śmierci Witolda Wielkiego, urządzono trakt jego imienia. Trakt to dziewięć przystanków postaci dziewięciu kapliczek słupowych symbolizujących ważne wydarzenia w życiu Witolda Wielkiego i jego zasługi na trasie Troki – Stare Troki. Pierwsza z kapliczek to kapliczka św. Jerzego ustawiona w 1998 roku. Rzeźba stojąca na niewielkim wzgórzu, z którego otwiera się widok na zamek na wyspie i bazylikę w Trokach, symbolizuje wojowniczość wielkiego księcia oraz jego zwycięskie walki. Stąd zaczyna się droga do historycznej stolicy Litwy – Starych Trok. Następna to kapliczka św. Kazimierza, która przedstawia Witolda Wielkiego jako fundatora kościołów i budowniczego zamków. Kapliczka św. Benedykta symbolizuje sprowadzenie zakonu Benedyktynów do Starych Trok. Kompozycja zatytułowana „Ucieczka do Egiptu” obrazuje dwie postacie jadące konno – jest to symbol sprowadzenia Karaimów na Litwę: kobieta trzyma koszyk z ogórkami, przypominając nam o fakcie, że to warzywo zostało sprowadzone z dalekiego Krymu na Litwę właśnie przez nich. Kapliczka św. Katarzyny Aleksandryjskiej symbolizuje starania Witolda, mające na celu wysłanie młodzieży na studia do zachodniej Europy, i pierwszego studenta z Litwy na Uniwersytecie w Krakowie – Michała ze Starych Trok. Wjeżdżając

do Starych Trok, natkniemy się na stojącą tu rzeźbę Kiejstuta i Biruty – rodziców księcia. Obydwoje trzymają w dłoniach koronę królewską, której Witold Wielki się nie doczekał. „Maria Boska Bolesna” to rzeźba symbolizująca smutną śmierć Kiejstuta na zamku w Krewie. Ta kapliczka doczekała się szczególnej uwagi lokalnych mieszkańców, którzy często się przy niej modlą. Na samym wzgórzu zamkowym stoi rzeźba Maryi z dziećmi Jezus, która symbolizuje czyste macierzyństwo i przywiązanie do ojczyzny. Ostatnia z kapliczek jest wyposażona w rzeźbę z drewna, która przedstawia siedzącego księcia Witolda. W jednej dłoni trzyma on miecz, a w drugiej symbol Litwy – pogoń.

W OKOLICY:

WWW.SENIEJITRAKAI.LT

GÓRA OFIARNA

GPS: 54°38'48"N 24°56'16"E

Adres: ul. Kęstučio 4, Troki, gmina Trakai, powiat trocki

OPIS

Najwyższe wzniesienie półwyspu w Trokach – Góra Ofiarna – zachwyca widokiem, jaki otwiera się ze wzgórza, historią starodawnego zamku oraz zaprasza do przeżycia od nowa średniowiecznej atmosfery. Na zachodnim brzegu jeziora Łuka (albo Bernardynów) leży Góra Ofiarna, która wzbija się na wysokość 17 metrów. Pochodzenie nazwy jest nieznane, ale jedna z legend głosi, że na tej górze składano ofiary pogańskim bożkom.

Głównym zadaniem wzgórza zamkowego była, jak sama nazwa wskazuje, obrona zamku i zabudowań wokół niego. Na szczycie wzgórza na usypanym placu gromadzili się okoliczni mieszkańcy albo wojsko w czasie bitwy, aby schronić się przed napaścią. Wymiary placu na Wzgórzu Ofiarnym wynoszą: długość 45 metrów, a szerokość 17 metrów! Obronność wzgórza podnosi wykopana wokół niego fosa o szerokości 18 metrów i głębokości 3 metrów! Wysokość i stromość zboczy wzgórza to ważne cechy obronne przyszłego zamku. Faktycznie, wspinanie się na 17-metrową, stromą Górę Ofiarną równa się niemałemu wyczynowi. Dzięki Bogu, dzisiaj pomagają nam w tym schody od strony południowej wzgórza, z których otwiera się piękny widok.

Warto zauważyć, że trudno znaleźć na Litwie wzgórze zamkowe, które zachowałoby swój oryginalny wygląd. Często trzeba

posiłkować się wyobraźnią i wtedy można „zobaczyć” wysokie nasypy, głębokie fosy czy strome zbocza. Może też uda się wyobrazić ciężar broni i zbroi rycerskiej spoczywającej na barkach rycerza, bo taka zbroja mogła ważyć do 40 kilogramów.

ZAMEK NA PÓŁWYSPIE

Uważa się, że budowę zamku w połowie XIV w. zlecił Wielki Książę Litewski Kiejstut. Do tamtej pory rezydencją Wielkiego księcia był zamek w Starych Trokach, leżący w odległości 3 km od Trok. Za czasów Witolda (w XV w.) zamek na półwyspie w Trokach, inaczej zwany Dużym zamkiem, był jedną z rezydencji Wielkiego księcia, nieodłączną częścią kompleksu obronnego miasta Trok i stolicy w Wilnie. Po śmierci Witolda Duży zamek został rezydencją księcia Bolesława Świdrygiełły i Zygmunta Kiejstutowicza.

W ciągu wieków książęta doprowadzili teren zamku do zaniedbania i zmieniono jego przeznaczenie. Na początku XVI wieku zamek na półwyspie pełnił rolę więzienia, gdzie więziono postów Wielkiego księcia moskiewskiego i innych spiskowców wyższego pochodzenia. W końcu 1655 r. zamek na półwyspie został zburzony i dopiero po dwóch wiekach, pod koniec XIX w., wszczęto prace archeologiczne i próby odbudowy kompleksu obronnego.

ŚWIĘTO ŚREDNIOWIECZA

Święto odbywające się w czerwcu u podnóży Wzgórza Ofiarnego przyciąga rokrocznie tysiące gości. To wyjątkowe wspomnienie czasów średniowiecznych przynosi uczestników jak wehikuł czasu do miasta rodem ze średniowiecza. Wśród gwarów tłumów można spotkać tu kupców i rzemieślników sprzedających wyroby garncarskie, kowali, rzeźbiarzy, jubilerów i innych mistrzów rękodziela. Specjalnie na to święto dostępna jest mennica monet, w której można wybić sobie pamiątkową kopię starodawnej monety. W kuchni połowej na gości festiwalu czeka jak zwykle duży wybór potraw. Przechodniów zabawiają uliczni artyści, rycerze demonstrują swoją wytrzymałość, odwagę i zręczność, dźwięki zespołów muzycznych i odgłosy kucia dochodzące z kuźni – wszystko to urzeka duchem przeszłości, szczególną atmosferą średniowiecznego zamku i życia miejskiego.

W OKOLICY:

WWW.SENIEJITRAKAI.LT

WZGÓRZE ZAMKOWE (ZAMEK BONY) W MEJSZAGOLE I POMNIK KSIĘCIA OLGIERDA

GPS: *54°51'58"N 25°03'50"E*

Adres: ul. Algirdo, Maišiagala, gmina Maišiagala, rejon wileński

OPIS

Miejscowość Mejszagola leży około 28 km na północny zachód od Wilna. Pierwsza wzmianka pisemna o niej pochodzi z annałów pruskich z połowy XIII wieku. Następnie miejscowość przeszła w posiadanie wielkiego księcia litewskiego Olgierda. Istnieją przesłanki, że okolicę zamieszkiwano już w pierwszej połowie pierwszego tysiąclecia n.e. Potwierdza to obecność wzgórza zamkowego, które znajduje się w południowo-zachodniej części miasteczka, i odkryte u jego stóp grodzisko.

Wzgórz zamkowych na Litwie nie budowano pojedynczo. Tworzyły one w miarę jednakową i dość gęstą sieć zamków obronnych. Drewniany zamek w Mejszagole najprawdopodobniej należał do pierścienia obronnego Wilna. To właśnie okres panowania Olgierda, gdy toczyły się zażyłe walki o wolność i wyznanie, historycy nazywają złotym wiekiem wzgórz zamkowych. W ciągu niespełna 40 lat zakon krzyżacki zorganizował 96 wypraw na Litwę i zniszczył 22 zamki! W odwecie Litwini najechali na ziemię krzyżackie 50 razy i zniszczyli 17 zamków krzyżackich. Było to wyjątkowe osiągnięcie ostatniego pogańskiego litewskiego księcia, Olgierda, i jego drużyny. Drewniany zamek był kilkakrotnie palony, ale zawsze go odnawiano. Krytycznym momentem okazał się wiek XV, gdy zakon krzyżacki zajął zamek i uprowadził ponad tysiąc więźniów. Zamek spalono, po czym już go nie odbudowano.

Wzgórze zamkowe w Mejszagole w 1992 roku zostało uznane za pomnik architektury, historii i krajobrazu o znaczeniu państwowym. Po dziesięciu latach u podnóża wzgórza, od południa, ustawiono pomnik ku czci wielkiego księcia litewskiego Olgierda. Książę Olgierd, zwany również pogromcą, wspierał rozwój miast, handlu i kultury oraz prowadził kraj w kierunku silnej i scentralizowanej władzy państwowej. Co roku, na początku jesieni, w Mejszagole organizowany jest festiwal Olgierda. Po mszy świętej w miejscowym kościele uczestnicy festiwalu ruszają w pochód w kierunku wzgórza zamkowego. Tam odbywają się występy różnorodnych kapel muzycznych, teatralizowany koncert i ludowa kolacja przy ognisku.

WZGÓRZE ZAMKOWE

Wyraziste wzgórze zamkowe o wysokości 18 metrów, inaczej nazywa się zamkiem Bony. Na jego szczycie znajduje się owalna, dość duża, płaszczyzna, której długość to ponad 60 metrów, a szerokość – 40 metrów. Rozciąga się z niego piękny widok na ziemię wokół Mejszagoly. Aby wzmocnić funkcję obronną wzgórza, dookoła wykopano fosę do 4 metrów głębokości i 30 metrów szerokości. Ponadto, przed fosą usypano wał wysoki na 4 metry i szeroki na 25 metrów. Obecnie cechy wzgórza, jak i większości wzgórz zamkowych na Litwie, uległy zmianie na skutek upływu czasu oraz prac wykopaliskowych na jego terenie.

Podczas prac archeologicznych na wzgórzu zlokalizowano warstwę kulturalną, czyli przedmioty codziennego użytku. Pod prawie dwoma metrami warstwy gliny odnaleziono ceramikę kreskową, różne przedmioty z metalu, narzędzia i biżuterię. Natknięto się także na resztki spalonych zabudowań i resztki zwierzęce. To potwierdza, że wzgórze zamkowe w Mejszagole jest szczególnie starym miejscem, którego korzenie sięgają I tysiąclecia n.e. U stóp wzgórza leżało kiedyś grodzisko o powierzchni około 1 ha, które potem podupało. W II tysiącleciu, a dokładniej w XIII-XIV wieku, wzgórze odbudowano i zbudowano na nim drewniany zamek, który był postrachem Krzyżaków maszerujących w kierunku Wilna.

POMNIK KSIĘCIA OLGIERDA

Według starego obrządku litewskiego, książę Olgierd miał być po śmierci spalony w dolinie Świętego Rogu w Wilnie, ale na kilka miesięcy przed jego śmiercią w 1377 roku Krzyżacy napadli, spalili i wyrządzili szkody w Wilnie. Prawdopodobnie świątynia Świętego Rogu również ucierpiała. Uroczysty pogrzeb księcia Olgierda odbył się w świątyni w puszczy Kukowajta, nieopodal zamku w Mejszagole. Ostatni z władców, który oficjalnie wyznawał starą religię ludów bałtyckich – pogaństwo, został spalony na stosie razem ze swoim najlepszym rumakiem. Mówi się, że książę i koń byli ozdobieni kamieniami szlachetnymi i perłami. Olgierd miał na sobie błyszczący purpurowy strój i połączony płaszcz przepasany srebrnym pasem. Podczas obchodów 625. rocznicy śmierci wielkiego księcia litewskiego Olgierda w 2002 roku u podnóża wzgórza w Mejszagole postawiono pomnik, który składa się z kamieni polnych ułożonych w kompozycję autorstwa artysty Domasa Ciapasa.

W OKOLICY:

TIC.VRSA.LT

WZGÓRZE ZAMKOWE W BRODALISZKACH

GPS: 54°49'31"N 24°56'37"E

Adres: wieś Bradeliškės, gmina Dūkštos, rejon wileński

OPIS

Wzgórze zamkowe w Brodaliszkach to najokazalsze wzgórze zamkowe na terenie Wilejskiego Parku Regionalnego, doskonale zbadane przez archeologów i świetnie przystosowane dla zwiedzających. Położone jest w uroczej dolinie rzeki Dukszta, a jego nowoczesne technologie przenoszą w czasy pradziadków.

Już w drugim i pierwszym tysiącleciu p.n.e. ludy bałtyckie zaczęły zasiedlać i urządzać wzgórza zamkowe. W tamtych czasach tego typu wzgórza tworzyły bardzo gęstą siatkę obronną. Na terytorium Litwy obecnie można doliczyć się ich około tysiąca – takie zagęszczenie wzgórz zamkowych nie występuje w żadnym innym państwie europejskim!

Na terenie Wilejskiego Parku Regionalnego, który cechuje się magicznym pięknem i obfitością pomników kultury, obecnie można zobaczyć dziesięć różnych wzgórz zamkowych, które były zasiedlone w różnych okresach historii. Na szczególną uwagę zasługuje wzgórze zamkowe, które znajduje się na lewym brzegu rzeki Dukszta, nieopodal wsi Brodaliszki. Archeolodzy twierdzą, że jest to najstarsze i najdłużej zasiedlone wzgórze, które pełniło funkcje obronne już przed 2,5 tysiąca laty. Według nich, do XIV wieku ludność lokalna chroniła się na wzgórzu przed wrogami.

Z biegiem czasu, wzgórze zamkowe w Brodaliszkach uległo poważnym zmianom. W 2017 roku specjaliści różnych dziedzin

wspólnymi siłami doprowadzili do stworzenia nowoczesnej tablicy informacyjnej, dzięki której turyści mogą zobaczyć, jak wyglądało ono przed wiekami. Trójwymiarowa makieta ukazuje strome niegdyś zbocza okazałego wzgórza, umocnienia obronne, Duksztę płynącą wcześniej innym korytem. Kiedyś na wzgórzu zamkowym w Brodaliszkach stał duży drewniany zamek, dostępu do którego broniły naturalne warunki otoczenia oraz dodatkowe elementy obronne w postaci nasypów i fos. Wzgórze stanowiło bardzo ważny punkt obronny, położony pomiędzy dwiema stolicami Litwy – Kiernowem i Wilnem.

Widok z makiety warto porównać z dzisiejszym wyglądem wzgórza: dość duży jego fragment obsunął się do poniżej płynącej rzeki, nasyp obronny uległ zmniejszeniu, a drewniane fortyfikacje na szczycie uległy zniszczeniu. Łatwo można zwiedzić wzgórze zamkowe w Brodaliszkach. Turyści mogą użyć drewnianych schodów, aby wspiąć się na górę na wysokość 16 metrów. Co ciekawe, płaska powierzchnia wzgórza jest równa powierzchni boiska piłki nożnej – jego długość to więcej niż 110 metrów, a szerokość wynosi nawet 60 metrów! Po wejściu na wzgórze dech odbiera nie zmęczenie, ale przepiękny widok na dolinę rzeki Dukszta. Wyjątkowo pięknie jest tutaj jesienią, gdy zalesione zbocza doliny przybierają różnorodne kolory.

WZGÓRZE ZAMKOWE W KARMAZYNACH

W sąsiedztwie malowniczego zbiegu dwóch rzek Wilii i Dukszty leży dziwne wzgórze, kształtem przypominające niewielką piramidę – to wzgórze zamkowe w Karmazynach. Według archeologów wzgórze ma około 2 tysiące lat i już dawno straciło swój charakter obronny, natomiast zostało przekształcone w miejsce kultu. Świąte wzgórza w starożytności pełniły ważną funkcję religijną wśród zamieszkujących te okolice pogan, którzy czcili tutaj ówczesnych bogów. Obecnie na szczycie wzgórza również istnieje palenisko, w którym rozpalane są ogniska w specjalne okazje jak śluby czy inne obrzędy.

Istnieje wiele legend o wzgórzu zamkowym w Karmazynach, inaczej zwanym świętą górą w Wirszupach. Mówi się, że w dawnych czasach stał tutaj kamienny posąg, a wokół wzgórza w dwóch okręgach rośło osiemnaście dębów zadziwiających swoją wielkością. Według innego podania, niegdyś na wzgórzu stał kościół, który pewnego razu zawałił się pod ziemię. Dlatego też w niedzielę około południa słychać dźwięki bijącego dzwonu, które wydobywają się z podziemi wzgórza.

Adres: Karmaziniai

GPS: **54°49'09"N 24°55'52"E**

WZGÓRZE ZAMKOWE W BUJWIDACH

W odległości mniejszej niż pół kilometra od Brodaliszek, również po lewej stronie biegu rzeczki Dukszta wznosi się wzgórze zamkowe w Bujwidach. Wzgórze cechuje się ostrymi zboczami, które sięgają wysokości 40 metrów. Na dzień dzisiejszy na szczycie wzgórza jest urządzona platforma widokowa, z której turyści mogą podziwiać cudowny widok na dolinę rzeczki.

Wzgórze zamkowe w Bujwidach jest czasem określane, jako jedna z ciekawszych zagadek Parku Regionalnego. Niestety brak jest wystarczających badań archeologicznych, które pozwoliłyby określić, czy w przeszłości stał na tym wzgórzu jakikolwiek zamek. Wzgórze opływa z obu stron rzeczka Dukszta, z trzeciej – fosa, zasilana wodami ze źródła i z roztopów. Od strony niechronionej przez naturę starożytni Litwini wybudowali dość skomplikowany system obronny składający się z trzech nasypów i fos.

Adres: Buivyčiai

GPS: **54°49'19"N 24°56'25"E**

W OKOLICY:

WWW.PILIAKALNIAI.LT

ZAMEK W MIEDNIKACH KRÓLEWSKICH

GPS: 54°32'21"N 25°38'59"E

Adres: ul. Šv. Kazimiero 2, wieś Medininkai, gmina Medininkai, rejon wileński

OPIS

Położony na Wysoczyźnie Miednickiej zamek w Miednikach to jeden z lepiej zachowanych i największych zamków na Litwie. Warto go zwiedzić i wziąć udział w odbywających się w nim imprezach kulturalnych. Miedniki królewskie powstały przy jednym z najstarszych i największych traktów handlowych. Na trasie traktu często można napotkać miejsca pochówków – kurhany, wzgórza zamkowe i pozostałości starych grodzisk, które świadczą, że historia tej arterii sięga początku I tysiąclecia n.e. Podróżując tym traktem, Litwini docierali do ziem Rusinów. Niestety, brak źródeł historyczno-architektonicznych nie pozwala dokładnie ustalić, kiedy wybudowano zamek w Miednikach. Uważa się, że grodzisko i zamek powstały za czasów wielkiego księcia litewskiego Giedymina w I połowie XIV wieku. Po raz pierwszy źródła pisane wspominają o zamku w Miednikach pod koniec XIV wieku, w relacji opisującej jedną z wypraw krzyżackich. Zamek wybudowano w otoczeniu najwyższych wzgórz na Litwie – Wysokiej Góry i Józefowej Góry. Po remoncie można zwiedzać w nim wyjątkową ekspozycję stałą urządzoną w głównej wieży zamkowej, jak również podziwiać krajobraz Wysoczyzny Miednickiej z platformy widokowej. Poza tym, na zamku organizowane są różne imprezy, konferencje oraz wystawy prac sztuk wizualnych – fotografii, grafiki i malarstwa. W sali konferencyjnej i na dziedzińcu

zamkowym odbywają się zajęcia edukacyjne dla dzieci i dorosłych. Dla zwiedzających przygotowano 4 sale z wystawami. W pięciopiętrowej baszcie głównej można dowiedzieć się więcej na temat historii Wielkiego Księstwa Litewskiego i jego murowanych zamków oraz obejrzeć szczególne znaleziska archeologiczne. Goście mogą też zapoznać się z ówczesną bronią, działami, kamiennymi kulami artyleryjskimi i innymi militariami. Warto dodać, że w jednej z sal eksponowane są trofea myśliwskie i osobista kolekcja noży myśliwskich byłego prezydenta Litwy, Algirdasa Mykolasa Brazauskasa. Murowany zamek w Miednikach, zbudowany na planie czworokąta, należy do zamków warownych typu zamkniętego i jest największym tego typu zamkiem na Litwie oraz w centralno-wschodniej Europie! Zamek otacza podwójna fosa (jedna z fos jest napełniona wodą) oraz drewniana ściana. Jego powierzchnia razem z fosami liczy 6,5 ha. Zamek w Miednikach posiada 4 wieże, a łączące je z bramą i otworami strzelniczymi ściany mają do 15 metrów wysokości i prawie 2 metry grubości. Główna wieża mieszkalna i obronna – zwana donżonem – ma około 30 metrów wysokości. Styl architektoniczny jest prosty i nieskomplikowany. Chociaż trudno od razu zauważyć jego cechy, patrząc na łagodne arki w bramie zamkowej i w oknach wieży, na myśl przychodzi styl architektury gotyckiej.

ZAWODY NA ZAMKU W MIEDNIKACH

Co roku w ostatni weekend września na zamku w Miednikach odbywa się ciekawy festiwal – „Zawody na Zamku w Miednikach”, podczas którego zamek jakby odżywał, gromadząc rycerzy, rzemieślników, artystów i wielu gości. Na gości czeka mnóstwo rozrywek i zabaw, a samopoczucie poprawia dobra muzyka i tańce. Odbywają się turnieje rycerskie i na kopie, a rycerze z chęcią demonstrują swoje umiejętności. Na dziedzińcu zamkowym organizowany jest kiermasz, na którym własne wyroby sprzedają miejscowi rzemieślnicy. Goście mogą wyręczyć mistrza i własnoręcznie stworzyć jakiegoś pamiątki lub przydatne narzędzie, jak również pokrzepić się i odpocząć w specjalnie przygotowanej karczmie na dziedzińcu zamku. Podczas festiwalu na zamku w Miednikach wspominana jest jego przeszłość i znaczenie w historii Litwy oraz znane osobistości i legendy związane z nim. Dźwięki starodawnej muzyki, pieśni obrzędowe i dymy z ognisk tworzą wyjątkową średniowieczną atmosferę.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE

Na zamku w Miednikach można się wiele dowiedzieć – również dzięki praktyce. Odbywają się na nim różne zajęcia edukacyjne przeznaczone nie tylko dla uczniów, lecz także dla dorosłych. Uczniom szkoły podstawowej proponujemy zajęcia na temat religii starożytnych Litwinów, podczas których można poznać starożytnych bogów i ich hierarchię, rolę książąt, kapłanów Kriwie i wieszczek w społeczności ludów bałtyckich. Na innych zajęciach uczestnicy dowiadują się o osobliwościach średniowiecznej architektury, ubioru i społeczeństwa. Młodzież ze starszych klas może dowiedzieć się więcej o historii pieniądza na świecie i Litwie oraz o niuansach jego produkcji. Na dziedzińcu zamku odbywają się także zajęcia na temat łuków i ich zastosowania wraz z demonstracjami strzelania z łuku.

W OKOLICY:

WWW.MEDININKAIPILIS.LT

AUTORKA TEKSTU

Rūta Paulionytė

TŁUMACZ TEKSTÓW

Piotr Wnęk

REDAKTOR TEKSTÓW

Milena Dawidziona

PODZIĘKOWANIA ZA POMOC W PRZYGOTOWANIU PUBLIKACJI

DLA FOTOGRAFÓW:

Lukas Jonaitis

Donatas Petkevičius

Žilvinas Petkus

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

www.exploretrakaivilnius.lt/pl

www.trakai-visit.lt/pl

www.tic.vrsa.lt

POBIERZ BEZPŁATNĄ
APLIKACJĘ

